

meer de allersterkste voorbeelden aan van een kijk op de vrouw uitsluitend gezien in de „Sinnfälligkeit ihrer geschlechtlichen Gattungsbestimmung” (Huebner) om 't nu maar eens netjes en in 't Duitsch te zeggen.... Men kan deze keuze, zoo het inderdaad een keuze is en niet uitsluitend aan 't „toeval” te wijten valt, bij Sluyters moeilijk aan hypocrisie toeschrijven. Hij schaamt zich, goddank, nooit voor zijn vurig bloed en vreugd' in 't aarsche leven.... Maar heeft men hier misschien te maken met het langzaam kiemend beleven van een grootere werkelijkheid dan die van bloed en aard' alleen, — een werkelijkheid waarin, zonder dat de wereldsche instincten en drijfveeren behoeven te worden afgesneden, o.m. ook eerbied voor de vrouw-als-menschelijk-karakter geldt?

En ook in „zijn” kinderen voel ik hier en daar al iets méer dan een uitsluitend picturaal genot aan 't baby-diertje (hoe knap en vlot en heerlijk gemakkelijk is de serie baby-teekeningen overigens niet gedaan!), — of aan de blanke, koele onberoerdheid van hun reine, aardsche tabernakeltjes....

Het is geen slecht begin: het kind....

* * *

Maar wat wil ik toch? — Ik spreek van een „begin”, van aardsche lusten, van aardsche tabernakeltjes en grootere werkelijkheden.... 't Heeft allen schijn alsof ik tegen Sluyters aan het preeken sla...; terwijl ik toch juist deed uitkomen hoe dit werk ons kan meesleuren, kan opluchten en onze bewondering wekken.... In deze lage landen komt men inderdaad maar al te weinig voor zulk een vitaal talent te staan, met zulk een hartstocht voor het schilderen-zonder-meer. Het doet goed als men zich aan de bekoring die hiervan uitgaat, zoo nu en dan, nog eens overgeeft. Zoo nu en dan....: méer kan 't niet zijn, want de moderne mensch, geboren in een tijd van overgang, twijfelt niet alleen voortdurend aan het schilderen-zonder-meer en aan het „vrije schilderij”, maar tenslotte óók aan de kunst als „aparte” verschijning, om haar zelfs of der schoonheid wille bedreven. Een „vreugde voor altijd” is zij hem niet meer.

Ons oude, min of meer romantische, ideaal van den „vrijen” schilder en de „vrije” kunst, niemand vertegenwoordigt het, op 't oogenblik, misschien zoo goed en met zooveel hartstocht als Sluyters. Maar tevens is hij modern mensch genoeg, — en dit wilde ik met mijn „preekje” laten uitkomen —, om èn, — uit angst waarschijnlijk —, deze vrijheid en hartstocht aan te dikken en tevens, hier en daar, een kiem van, ja, laten we 't maar noemen: „de gebondenheid der toekomst” te toonen. Of die kiem in hém tenvolle zal opbloeien?.... Wie zal 't zeggen. De ontwikkelingsgang van een kunstenaar valt niet zóó maar, theoretisch, te voorspellen! — D á t